

ВИКОРИСТАННЯ РИТМІЧНОЇ ГІМНАСТИКИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Діана БЕРМУДЕС

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка
Інститут фізичної культури

Мета роботи. Дослідження ролі ритмічної гімнастики в системі підготовки вчителя фізичної культури.

Завдання роботи.

1. Визначення основних здібностей готовності до професійної діяльності майбутніх вчителів фізичної культури.

2. Вивчення використання засобів ритмічної гімнастики на уроках фізичної культури.

Методи досліджень: аналіз науково-методичної літератури, аналіз документальних матеріалів, педагогічне спостереження.

Анотація. Дослідження присвячено ролі ритмічної гімнастики, а також визначенню основних здібностей готовності майбутніх вчителів фізичної культури до професійної діяльності.

Ключові слова: професійна готовність, педагогічні здібності, ритмічна гімнастика, хореографія, естетичне виховання.

Постановка проблеми. Враховуючи критичну ситуацію із станом здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовленості дітей шкільного віку, а також у зв'язку з необхідністю підвищення їх рухової активності все більше значущими стають дослідження, присвячені підготовці майбутніх спеціалістів, здатних компетентно вирішувати завдання фізичної культури школярів.

У сучасних умовах модернізації національної освіти і науки суспільство не влаштовує існуючий рівень готовності молодих учителів до педагогічної діяльності. У відповідності до реалізації Національної доктрини розвитку освіти України і положень Болонської конвенції [5; 9], перед педагогічною системою особливо гостро постала проблема вдосконалення роботи педагогічних вузів щодо навчання і виховання майбутніх учителів, які б мали високий рівень професіоналізму, творчої активності, відповідально ставилися до результатів своєї діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки кваліфікованих кадрів з фізичного виховання неодноразово висвітлювалась у статтях, монографіях, обговорювалась на науково-практичних конференціях професійно-викладацького складу і студентів.

Особливу увагу в своїх працях цим питанням присвятили такі вчені: Бузюк О.І., Васін Ю.І., Вільчковський Є.С., Завадський В.І., Міщенко В.С., Платонов В.М., Цьось А.В., Четвертак І.М., Шиян Б.М., Шкрептії Ю.М. та ін.

Визначено, що однією із задач фізичної культури в системі освіти є виховання гармонійної і всесторонньо розвинутої особи школяра. Ця задача є складною і відповідальною, її виконання залежить від професійного рівня вчителя фізичної культури і його професійно-особистих якостей. Професіоналізм вчителя визначається загальнотеоретичною та психологічною готовністю, володінням уміннями і навичками виховання, розкривається через прояв морально-ціннісних орієнтацій, професійно-педагогічну спрямованість особистості (зацікавленість педагогічною роботою, спостережливість, педагогічний досвід, організаторські здібності, вміння спілкуватися та ін.), а також творчу діяльність.

Готовність до майбутньої професійної діяльності визначається сукупністю здібностей, якими повинен володіти вчитель фізичної культури [3].

Доведено, що *готовність* – це цілісне інтегративне утворення особистості, що характеризує її емоційно-когнітивну та вольову вибіркову прогнозуючу мобілізаційність у момент її включення в діяльність певної спрямованості [4].

Мета роботи. Дослідження ролі ритмічної гімнастики в системі підготовки вчителя фізичної культури.

Завдання роботи.

1. Визначення основних здібностей готовності до професійної діяльності майбутніх вчителів фізичної культури.
2. Вивчення використання засобів ритмічної гімнастики на уроках фізичної культури.

Методи досліджень: аналіз науково-методичної літератури, аналіз документальних матеріалів, педагогічне спостереження.

Результати досліджень та їх обговорення. До здібностей, які формують готовність майбутнього вчителя, відносять *гностичні* (пізнання змісту навчального матеріалу, самопізнання педагога), *дидактичні* (готовність вчителя навчати дітей творчо розвивати мислення, робити заняття цікавими і доступними, привчати учнів самостійно займатися), *комунікативні* (уміння легко вступати в контакт з дітьми, встановлювати з ними паралельні взаємостосунки), *конструктивні* (здійснення організації та керування індивідуальним та колективним навчанням, працею, поведінкою), *організаторські* (визначення шляхів реалізації на практиці планів щодо організації діяльності, перевірки та оцінки знань учнів), *перцептивні* (сприйняття світу учнів, розуміння їх психологічного стану), *психомоторні* (здібності добирати індивідуальну техніку рухів для учнів) та *здібності до педагогічної спостережливості* (здатність побачити тенденції розвитку учня, вчасно помітити зміни в стані учня) [1].

Окрім сукупності цих здібностей, майбутній вчитель фізичної культури повинен навчитися володіти своїм психічним станом, думками, голосом, жестами, тілом та рухами.

Враховуючи те, що кількість здорових дітей в Україні щороку зменшується, знижується рівень їх працездатності та рухової активності, а рівень теперішніх вимог до оволодіння міцними і глибокими знаннями щодня зростає, стає питання пошуку нових ефективних засобів, форм і методів фізичної культури, які перш за все мають оздоровчу спрямованість.

У зв'язку з цим постає питання про розуміння вчителем всіх своїх функцій для виховання в першу чергу здорового учня, з високими духовними, фізичними та естетичними якостями.

Естетичне виховання в процесі фізичного виявляє в його змісті естетичні елементи та перетворює його в засіб естетичного розвитку освіти і виховання особистості [7].

Визначено, що взаємодія фізичного виховання з естетичним буде обумовлюватись ритмічним розвитком, який визначається умінням школярів виразно, точно і красиво розподіляти свої зусилля в просторі та часі, економно розподіляти свої сили, рухатись в темпі, ритмі та характері музики. Значну допомогу в рішенні цих завдань можуть оказати заняття з музичної ритміки і хореографії [8].

Під хореографічною підготовкою розуміється система вправ і методів, які спрямовані на виховання рухової культури, розширення арсеналу виразних засобів. Хореографія займає важливе місце в естетичному вихованні, а також в розвитку творчих здібностей. Саме в процесі занять хореографією учні ближче за все торкаються з мистецтвом та народною творчістю [2].

Питанню фізичного вдосконалення учнів засобами ритмічної гімнастики та хореографії присвітили свої дослідження Канаєва Л.В., Косяк В.А., Кувшинов О.Н., Назаренко Н.Н., Ротерс Т.Т., Стасько Б.В., Шестакова Т.А., та ін.

Значний внесок в дослідження питань взаємозв'язку фізичного виховання з духовним та естетичним належить Т.Т. Ротерс, яка не одноразово доводила, що музично-ритмічні вправи виконують не тільки загальноосвітні, але й оздоровчі функції. Вони закріплюють м'язове відчуття, розвивають уяву про рухову можливість людського організму, виховують звичку рухатися ритмічно, красиво, формують правильну поставу, сприяють корекції фігури, загартовують організм, роблять дітей та підлітків більш організованими, вольовими. За їх допомогою можна регулювати фізичні недоліки й психічні вади (перевтомлення, надмірне збудження, м'язову в'ялість та ін.) [8].

Аналізуючи програму з фізичної культури в школі „Основи здоров'я та фізична культура” [6], в зміст якої включені танцювальні вправи, ритмічна гімнастика, елементи хореографії, аеробіка та напрямки оздоровчої гімнастики, можна зробити висновки про те, що вчитель сучасної школи повинен мати необхідний рівень знань, умінь та навичок для використання цих засобів під час проведення уроків фізичної культури.

Однак, спостереження показали, що при проведенні уроків з фізичної культури кількість учителів, які використовують ці види рухової діяльності, обмежена, тобто не всі фахівці володіють певними теоретичними знаннями та руховими навичками. Це пов'язано з недостатнім рівнем професійної підготовки.

Ці знання повинні бути засвоєні майбутніми педагогами в період навчання у вищих навчальних закладах. Тому, не є випадковим, що в системі підготовки фахівців в сфері фізичної культури і спорту, згідно програми стандартів освіти, на вивчення дисципліни „Музична ритміка і хореографія” в 2000 році було виділено 54 навчальні години, а вже в 2005 – кількість годин збільшено до 108. У зв'язку з цим, з'являється необхідність розробки та впровадження в учбовий процес навчальної програми, яка, на наш погляд, дасть можливість розширити спектр теоретичних знань, практичних умінь та навичок з музичної ритміки і хореографії, які можна використовувати на різних видах уроків, а також підвищить рівень професійної освіти майбутніх вчителів фізичної культури.

Висновки

1. Готовність до професійної діяльності включає сукупність необхідних здібностей для володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями та навичками через прояв морально-ціннісних орієнтацій в педагогічній та творчій діяльності.

2. Реалізація програми з фізичної культури в школі і, зокрема, використання на уроках елементів ритмічної гімнастики, хореографії та оздоровчих видів гімнастики, потребує спеціальної підготовки вчителя фізичної культури. Тому, виникає потреба в більш глибокому дослідженні процесу формування готовності до даного виду діяльності.

Література

1. Антоненко О. Структура готовності вчителя до інноваційної навчальної діяльності // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2006. – №2. – С. 120 – 122.
2. Бондаренко Л.А. Ритмика и танец в 1-4 классах общеобразовательной школы. – К.: Муз. Украина, 1989. – 232 с.
3. Демінська Л.О. Задачі вчителя фізичної культури в процесі формування всесторонньо розвинутої особи // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. – 2005. – №10. – С. 82 – 86.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 200 с.
5. Національна доктрина розвитку освіти // Фізичне виховання в школі. – 2004. – №4. – С. 6 – 8.
6. Основи здоров'я та фізична культура: Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-11 класів / Науково-методичний центр серед освіти; Інститут проблем виховання АПН України / За ред. М.Д. Зубалій. – Початкова школа, 2001. – 112 с.
7. Ротерс Т.Т. Ритмическое развитие личности – проявление взаимодействия физического воспитания с эстетическим // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Зб. наук. праць. Волин. держ. унів. ім. Лесі Українки. – Луцьк, 1999.
8. Ротерс Т.Т. Результати музично-ритмічного розвитку школярів у процесі фізичного виховання // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2006. – №2. – С. 58 – 60.
9. Указ Президента України „Про щодо вдосконалення системи заходи освіти України” №199/2004, 17.02.2004 р.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ РИТМИЧЕСКОЙ ГИМНАСТИКИ В СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Диана БЕРМУДЕС

*Сумской государственной педагогической университет им. А.С. Макаренко
Институт физической культуры*

Цель работы. Исследование роли ритмической гимнастики в системе подготовки учителя физической культуры.

Задачи работы.

1. Определение основных способностей готовности к профессиональной деятельности будущих учителей физической культуры.

2. Изучение использования средств ритмической гимнастики на уроках физической культуры.

Методы исследования: анализ научно-методической литературы, анализ документальных материалов, педагогическое наблюдение.

Аннотация. Исследования посвящены роли ритмической гимнастики, а также определению основных способностей готовности будущих учителей физической культуры к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: профессиональная готовность, педагогические способности, ритмическая гимнастика, хореография, эстетическое воспитание.

USAGE OF RHYTHMIC GYMNASTICS IN THE SYSTEM OF PREPARATION PHYSICAL CULTURE TEACHERS

Diana BERMUDES

*Sumy State Teacher Training University named after A.S.Makarenko
Physical Culture Institute*

The aim of the investigation is the research of rhythmic gymnastics role in the system of physical culture teacher's preparation.

The tasks of the investigation are:

1. Determination of the basic capacity to the professional activities of future physical culture teachers.
2. Examine the usage of rhythmic gymnastical means on the physical culture lessons.

The methods of the investigation are:

1. The analysis of the scientific literature;
2. The analysis of the documental materials;
3. Pedagogical observation.

Abstract. The research is aimed to the rhythmic gymnastics role and also to the determination of the professional activities of future physical culture teachers.

Key words: professional activity, pedagogical capacity, rhythmic gymnastics, choreography, aesthetic upbringing.